

בְּמַה מָּחִי בְּשִׂמְאֵלָא, בִּימִינָא קָרִיב, וּבְשִׂמְאֵלָא מָּחִי.
 בְּמַה דְּמָחִי, בִּיהּ יְהִיב אֶסְוֹתָא לְעוֹלָם כִּי הָרִי בְּמַה הוּא רְגִיל
 לַהֲכוּת, אֵלָא הוּא בְּשִׂמְאֵל, מֵאֲחַר שְׂתִמִּיד בִּימִין הוּא מְקָרֵב וּבְשִׂמְאֵל הוּא מְכַה, וְלַעֲתִיד
 לְבוּא בְּשִׂמְאֵל שְׂהוּא הִיָּה תִמִּיד מְכַה בּוּ הוּא יִרְפָּא וְיִתֵּן רְפוּאָה לְעוֹלָם, כְּתִיב (יִרְמִיָּה
 א) מְצַפּוֹן תִּפְתַּח הָרְעָה, וּבְצַפּוֹן מָּחִי. דְּמַתְּמָן נִפְקִי כָּל
 דִּינִין וְכָל גְּזִירֵי קִשְׁיִין כִּי הִנֵּה כְּתוּב 'מְצַפּוֹן תִּפְתַּח הָרְעָה' כִּי בְּצַפּוֹן שְׂבִשְׂמְאֵל
 הוּא יְכַה מֵאֲחַר שְׂמִשְׁם יוֹצֵאִים כָּל הַדִּינִים וְגִזְרֹת הַקְּשׁוֹת. וּבִיהּ שָׂרִי כָּל אֲנָר
 טַב, וְכָל טִיבוּ, דְּזִמִּין קְדָשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא לְמִיָּהֵב
 לְיִשְׂרָאֵל אֲמַנָּם בְּגֵאוּלָּה בְּצַפּוֹן יִשְׂרָה כָּל הַשְּׂכָר הַטוֹב וְכָל הַטוֹב וְהַחֲסֵד שְׂעִתִּיד הַקַּב"ה
 לַתַּת לְיִשְׂרָאֵל. לְזִמְנָא דְאַתִּי, קָרִי קְדָשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא לְצַפּוֹן,
 וַיִּימָא לִיהּ, בְּךָ יְהִיבִית כָּל טִיבוּ, וְכָל אֲנָר טוֹב לְבַנֵּי,
 דְּסַבְּלוּ כְּמַה בִּישִׁין בְּהַאי עֲלָמָא, עַל קְדוּשַׁת שְׁמִי כִּי
 לַעֲתִיד לְבוּא יִקְרָא הַקַּב"ה לְצַפּוֹן וַיֹּאמֶר לוֹ בְּךָ נִתְּנִי אֶת כָּל הַטוֹב וְכָל הַשְּׂכָר הַטוֹב שֶׁל בְּנֵי
 שְׂסַבְּלוּ כְּמַה רַעוּת בּוּזָה הָעוֹלָם עַל קְדוּשַׁת שְׁמִי. הַב אֲנָרִין טָבִין דִּי־הִיבִית
 בְּךָ וְעַכְשֵׁיו בְּגֵאוּלָּה תִתֵּן אֶת שְׂכָרָם הַטוֹב שֶׁנִּתְּנִי בְּךָ.

אור הרשב"י

אל המים, אי זה היה ר' נתן אומר ירדינון היה,
 רבי יהושע אומר של ערבה היה, ר' אליעזר
 המודעי אומר של זית היה מ"מ עין מר היה
 והמתיק המים המרים.

ארפאך ממכות שאני מכה אותך מהם אני
 מרפא אותך, מנין תדע כן מן הקדוש ברוך הוא
 צא ולמד ממרה שהורה למשה דבר מר והשליך
 למים ונמתקו המים שנאמר ויורהו ה' עין וישלך

הלימוד היומִי

מקשה מהפסוק אומר לצפון תני ולתימן אל תכלאי

הָדָא הוּא דְכְתִיב, (ישעיה מג) אֹמֵר לְצָפוֹן תִּנִּי וְזֶהוּ מִשׁ"כ בַּפְּסוּק

'אומר לצפון תני' כי הקב"ה יאמר לצד צפון שתתן את הטוב שהוא נתן בה

לישראל בניו וְלִתְיַמֵּן אֵל תִּכְלָאֵי וְגו' . וְכִי אָרְחָא הֵכִי הוּא

דְּדָרוּם, לְמַמְנַע בְּרִכָּאן, וְהָא כָּל בְּרִכָּאן מִסְטָרָא

דְּדָרוּם, וְכָל טְבִין דְּעֵלְמָא מְדָרוּם נְפִקִי, וְאִיהוּ אָמַר

לְתִימָן אֵל תִּכְלָאֵי ומש"כ 'ולתימן אל תכלאי' קשה וכי דרך הדרום כך הוא

למנוע את הברכות והרי כל הברכות הן מצד החסד שבדרום וכן כל הטוב שבעולם הוא

יוצא מצד החסד שבדרום, ולמה כתוב 'ולתימן' שהוא צד דרום 'אל תכלאי'.

בזמן הגאולה הקב"ה יעורר את אברהם אבינו שיזכה לראות בגאולת בניו

אֵלָא בְּהָיָא שְׁעָתָא, יִתְעַר קַדְשָׁא בְּרִיד הוּא

לְאַבְרָהָם, וַיִּמָּא לִיה קוּם, דְּהָא מָטָא זְמָנָא

דְּאָנָא פְּרִיק לְבַנְדָּ, לְמִיּהָב לֹזן אֲנָר טַב, עַל כָּל מַה

דְּסַבְלוּ בְּגָלוּתָא [ורלב] אלא באותה שעה של הגאולה יעורר הקב"ה את אברהם

אור הרשב"י

ומשום כך בחר אברהם לישראל את הגלות כי היא דין נשמי, ולא בחר להם את הגיהנם שהוא דין רוחני שאינו כלה, וכאשר האריכו ישראל בגלות וסבלו כדי רשעתם, ועם כל זה עדיין אינם ראויים אל הגאולה, או לכן מדת החסד של אברהם תוסיף להאריך את הגלות, בכדי

[ורלב] ובכדי להבין את התשובה נקדים את מה שמוכח לקמן בדף רצט ע"א, שהנה אברהם אבינו בחר בגלות בכדי לכפר על עונות בית ישראל במקום שיצטערו בגיהנם, מאחר שאברהם שהוא מקור החסד היה רוצה בחמלת הנשמה ובחמלת הגוף, אמנם שניהם אי אפשר,

הלימוד היומי

ניתן להקדיש עבור הנצחות או לרפואה / הצלחה טל' 02-6249000

אבינו החתום במדת החסד ויאמר לו קום מקברך מאחר שכבר הגיע הזמן שאני גואל את בניך בכדי לתת להם שכר טוב על מה שהם הצטערו בגלות על קדושת שמי. **וּמִנּוּ דְאֲבִרְהֵם הָוּה בְּזִבְיֵנוּ דְלָהוֹן, דְכָתִיב, (דברים לב) אִם לֹא כִי צוֹרֵם מְכָרָם [ורגל], דָּא אֲבִרְהֵם** ומתוך שאברהם היה בהסכמת מכירתם של ישראל שילכו לגלות כמש"כ 'אם לא כי צורם מכרם', דהיינו שצורם הוא אברהם בסוד הביטוי אל צור חצבתם (רמ"ק). **הָוּה לִיּוּה פְּמֵאן דְלֹא טַב בְּעֵינָיו, וְאַחֲמֵי גְרָמִיּה, פְּמֵאן דְבָעֵי דִילְקוֹן עַל חוֹבִיּהוֹן יִתִיר, וְיִימָא גְבוּ מִחוֹבִיּהוֹן, גְבוּ מִחֲטָאֵיהוֹן** ומשום כך היה נראה אברהם כמי שלא טוב בעיניו ענין הגאולה, כי לכן הוא הראה את עצמו כמי שהוא רוצה שילקו בניו על עוונותם ביותר כי נראה שהוא אומר גבו עונש על עוונותם וגבו עונש על חטאותם [ורגל]. **אָמַר לִיּוּה קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא לְאֲבִרְהֵם,**

אור הרשב"י

אמר אברהם ברר לו את המלכיות, רבי יודן ור' אידי ור' חמא בר חנינא אמרו אברהם ברר גיהנם והקב"ה ברר לו את המלכיות, הה"ד (דברים לב) אם לא כי צורם מכרם זה אברהם, וה' הסגירם, מלמד שהסכים הקדוש ברוך הוא לדבריו, ר' הונא בשם ר' אחא אמר כך היה אבינו אברהם יושב ותמה כל אותו היום אמר במה אברר, בגיהנם או במלכיות א"ל הקדוש ברוך הוא אברהם קטע הדין מוניטא מן כדו.

[ורגל] כדאיתא בשבת דף פט עמוד ב' אמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן: מאי דכתיב כי אתה אבינו כי אברהם לא ידענו

שלא יהיה פתחון פה למדת הדין למנוע מהם שום טובה בעת הגאולה השלימה, וזה שאמר להלן שנראה מדברי אברהם כאילו לא טוב בעיניו שיהיה כבר הגאולה, כי יודע שישאל עדיין אינם הגונים בשלימות אל הגאולה, ולכן הוא מראה עצמו כאילו הוא רוצה עוד בגלות בניו, עד שימחו כל עונות בית ישראל לגמרי, ואז הם יהיו ראויים אל הגאולה בתכלית השלימות בב"א.

[ורגל] כדאיתא בבראשית רבה פרשת לך לך פרשה מד סימן כא א"ל במה אתה רוצה שירדו בניך, בגיהנם, או במלכיות ר' חנינא בר פפא

יְדַעְנָא כֻּלָּא אֵיהוּ מַה דְּאִמְרַת לְאַנְפִּין וְאִזּוּ יֵאמֵר הַקְּב"ה לְאַבְרָהָם שְׁהָרִי אֲנִי יוֹדֵעַ שְׂכַל מַה שְּׂאִמְרַת הוּא רַק כְּלָפִי פָּנִים וּתְכִלִּיתְךָ הוּא לֹא לְצַעֲרֵם שֶׁל יִשְׂרָאֵל ח'ו', כִּי בְּאִמַּת אַתָּה רּוֹצֵה בְּצַעַר הַיִּיסוּרִים שֶׁל יִשְׂרָאֵל בְּכַדִּי שְׁלֹא יִהְיֶה פִּתְחוֹן פֶּה לְקַטְרַג עֲלֵיהֶם וְעֵי"כ לֹא יִמְנַע מֵהֶם שְׂכָרָם הַטּוֹב הַצִּפּוֹן לָהֶם. אֲנִי אֹפֵה אֹפֵה הַכִּי לְאַנְפִּין וְכַךְ הַקְּב"ה אֹמֵר, אֲנִי גַם אֲנַהֲג עִימָהֶם כְּלָפִי פָּנִים כִּי חֲבַלִּי מִשִּׁיחַ יִהְיוּ רַק בְּכַדִּי לְהַפְחִיד אֶת יִשְׂרָאֵל שִׁיחֹרוּ בְּתִשׁוּבָה וְעֵי"כ הֵם יִזְכּוּ אֶל הַגְּאוּלָּה הַשְּׁלִימָה. אֶל תִּכְלָאִי וּלְכֵן כְּתוּב עַל צַד הַחֶסֶד שֶׁל אַבְרָהָם שְׁבִדְרוּם 'אֶל תִּכְלָאִי', דְּהֵיִינוּ שְׁלֹא צָרִיךְ יוֹתֵר לְמַנּוּעַ אֶת הַשְּׂכָר לְבִנְיָן מֵאַחַר שֶׁכָּבַר הֵם רְאוּיִים לְזוֹה, אֲנִי בָּעֵי לְפִיִּסָּא לָךְ עַל בְּנִיךְ. לָא תִּמְנַע טִיבוֹ מִנְהוֹן, לָא תִּמְנַע אֲנָר טַב מִנְהוֹן, כִּמְה וְכִמְה סְבָלוֹ עַל חוֹבֵיהוֹן כִּי הָרִי אֲנִי כָּבַר רּוֹצֵה לְפִיִּסָּא אוֹתְךָ בְּשִׁבִיל בְּנִיךְ שֶׁהֵם הִתְמַרְקוּ בִּיִיסוּרֵי הַגְּלוּת וּלְכֵן עֲכָשִׁיו בְּגְאוּלָּה אֶל תִּמְנַע אֶת הַטּוֹב מֵהֶם וְלֹא תִּמְנַע מֵהֶם אֶת שְׂכָרָם הַטּוֹב, מֵאַחַר שֶׁכָּבַר כִּמְה וְכִמְה יִיסוּרִים הֵם סְבָלוֹ עַל עוֹוֹנוֹתֵיהֶם בְּצַעַר הַגְּלוּת, וּבְנִינִי כִּךְ אֹמֵר לְצִפּוֹן תִּנְי. וְהֵיִינוּ אֲשֶׁר צִפְנַת וּמִשׁוּם כִּךְ אֲנִי יֵאמֵר לְצִפּוֹן תִּנְי וְזוֹהוּ 'אֲשֶׁר צִפְנַת' שֶׁהוּא לְשׁוֹן צַד צִפּוֹן שְׁבָה יִהְיֶה הַשְּׂכָר כִּי בְּמָה שְׂאֲנִי אֲכָה בְּהָ אֲנִי אֲרַפָּא, וְדָא הוּא מְלָה (ס"א דְּתַהָא) דִּתְהֵיָא מִבְּשָׂרָת וְזוֹ בְּשׁוֹרַת הַגְּאוּלָּה וְהַשְּׂכָר הַטּוֹב שְׁעֵתִיד הַקְּב"ה לְתַת לְבִנְיָן הוּא הַדְּבַר הַרְּאִשׁוֹן שֶׁתִּבְשַׂר לְיִשְׂרָאֵל זוֹ הַשְּׂכִינָה הַנִּקְרָאת מִבְּשַׂרַת צִיּוֹן שֶׁהִיא תִּתְלַבֵּשׁ בְּחַפְצֵי בְּהָ שֶׁהִיא אִמּוֹ שֶׁל הַמִּשְׁחִיחַ.

אור הרשב"י

וישראל לא יכירנו אתה ה' אבינו גואלנו מעולם שמך. לעתיד לבא יאמר לו הקדוש ברוך הוא עולם - ימחו על קדושת שמך.

הלימוד היומי

ניתן להקדיש עבור הנצחות או לרפואה / הצלחה טל' 02-6249000